

Nr 9.

Utlåtande i anledning av väckt motion om översyn av bestämmelserna om förevisande av djur vid offentliga föreställningar.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 405, vilken behandlats av tredje lagutskottet, har herr *Dickson* föreslagit, »att riksdagen måtte hemställa hos Kungl. Maj:t om en översyn av nu gällande förordning angående förbud mot förevisning av djur i s. k. menagerier samt överväga de andra åtgärder i djurskyddssyfte som i detta sammanhang kunna befinnas påkallade».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för detta förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Den av motionären nämnda förordningen, den s. k. *menageriförordningen den 30 december 1916*, stadgar förbud att mot betalning förevisa eller låta förevisa djur som i menagerier föres från ort till ort. Förbudet skall dock icke utgöra hinder mot förevisande av djur vid cirkus- eller liknande föreställning, där huvudsakligen avses att visa djuren bibragt dressyr.

Av intresse i förevarande fråga är vidare främst bestämmelsen om djurplågeri i *11 kap. 13 § strafflagen*.

Närmare bestämmelser om behandling av djur är upptagna i *lagen den 19 maj 1944 om djurskydd*. Huvudregeln är att djur skall behandlas väl och såvitt möjligt skyddas mot lidande. Dessutom finnes i lagen föreskrifter om förvaringsrum för djur samt med avseende å transport av djur m. m. I lagens 8 § stadgas, att djur icke må övas för eller användas vid filminspelning, offentlig föreställning eller annan förevisning på sådant sätt att det utsättes för ångest eller annat lidande. Närmare föreskrifter om offentlig förevisning av djur skall enligt djurskyddslagen meddelas av Konungen. I *propositionen nr 43/1944* med förslag till djurskyddslag uttalades i detta hänseende, att menageriförordningens bestämmelser syntes kunna för det dåvarande upptagas i huvudsak oförändrade. *Första lagutskottet* (utl. nr 28/1944) förordade emellertid, att Kungl. Maj:t skulle till prövning upptaga frågan om en sådan omarbetning av förordningen, att av utskottet uttalade önskemål om en bättre behandling av sådana vilda djur som kringföres för förevisning av dressyr vunne beaktande. Som motivering härför anförde utskottet:

Inom utskottet har rått tvekan huruvida förevisningen av vilda djur i cirkus kan anses stå i god överensstämmelse med den nya djurskyddslagstiftningens ledande principer. Som skäl för att fortfarande medgiva sådana förevisningar har anförts, att åskådandet av djur vid dylika tillställningar innefattade — förutom moment av förströelse och nöje — en möjlighet att erhålla kännedom om djurens utseende, psyke, vanor och förmåga, som för de flesta människor icke stode till buds på annat sätt. Även om man icke helt kan bortse från dessa skäl, torde det likväl vara obestridligt att i åtskilliga fall dressyr av vilda djur för förevisning i cirkus innebär lidande för djuren. Detta förhållande torde man emellertid enligt förslaget i viss mån kunna komma till rätta med genom förbudet mot att öva djur för förevisning på sådant sätt, att de utsätts för ångest eller annat lidande. Det är vidare att beakta, att allt kringförande av djur till förevisningar medför stor fara för att djuren på ett eller annat sätt utsätts för lidande genom dåliga transportanordningar, trånga burar o. d., en tankegång, som också torde ligga till grund för menageriförordningen. I vissa fall torde man kunna ingripa mot dylika missförhållanden genom djurskyddslagens allmänna bestämmelser om stallrum, transport och vård; det kan emellertid förefalla tvivelaktigt om dessa stadganden äro tillräckliga. Det är enligt utskottets mening framför allt av vikt att icke menageriförbudet kringgås genom det i menageriförordningen medgivna undantaget för dresserade djur. Utskottet vill därför uttala sig för en omarbetning av menageriförordningen under beaktande av de nu anförda synpunkterna.

Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets hemställan.

Framställningar till Kungl. Maj:t om ändringar i menageriförordningen har gjorts vid åtskilliga tillfällen både före och efter nyssnämnda beslut av 1944 års riksdag. Senast har *Sveriges djurskyddsföreningars riksförbund* i skrivelse den 12 november 1951 hemställt, att medgivandet att vid cirkus- eller liknande föreställningar förevisa dresserade djur icke måtte avse rovdjur eller sådana djur, som huvudsakligen lever i vatten.

I *interpellation* den 17 november 1951 frågade herr Dickson, huruvida statsrådet och chefen för justitiedepartementet avsåge att snart föreslå en omformulering av menageriförordningen i syfte att mer effektivt än hittills eliminera företeelser av djurplågerikaraktär. Departementschefen delade, enligt vad interpellationssvaret utvisade, interpellantens uppfattning att rådande ordning icke vore tillfredsställande. Utan en närmare utredning syntes det dock icke vara möjligt att komma fram till en lämplig lösning. I sitt svar anförde chefen för justitiedepartementet slutligen:

Nu ha emellertid utom den föreliggande frågan en rad andra spörsmål rörande djurskyddet aktualiserats, och även dessa kräva utredning. Enligt min mening böra alla dessa frågor upptagas i ett sammanhang. Inom departementet ha också — redan för mer än ett år sedan — vidtagits vissa förberedande åtgärder i detta syfte. Emellertid nödgas jag med beklagande konstatera, att tillgängliga resurser hittills icke medgivit att utredning i ämnet tillsatts. Jag vill endast tillfoga, att djurskyddsfrågorna ligga mig personligen varmt om hjärtat och att jag, så snart det är möjligt med hän-

syn till den åtstramning som för närvarande måste ske beträffande kommitté- och utredningsarbete, avser att utverka bemyndigande att tillkalla utredningen.

Utskottet. Skäl talar utan tvivel för motionärens förslag. Menageriförordningen hör alltså överses. Redan 1944 års riksdag var som nämnts av denna uppfattning. Som framgår av interpellationssvar hösten 1951 är emellertid också andra spörsmål rörande djurskyddet aktuella. Översynen av menageriförordningen synes lämpligen, såsom i interpellationssvaret förutsattes, kunna ske i samband med utredning av antydda övriga djurskyddsfrågor. Utskottet har under hand erfarit, att en dylik utredning, med sikte jämväl på översyn av menageriförordningen, torde komma att tillsättas under vårens lopp. En sådan riksdagsskrivelse, som motionären föreslagit, är med hänsyn härtill obehövlig.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att förevarande motion, II: 405, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 3 mars 1953.

På tredje lagutskottets vägnar:

HUGO OSVALD.

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Osvald, Nils A. Larsson, Lindahl, Ebbe Ohlsson, Grym, Ivar Nilzon, William Ohlsson och Georg Carlsson;

från a n d r a kammaren: herrar Andersson i Löbbo, Åhman, Andersson i Mölndal, Nyberg,* fru Torbrink, fru Boman, herrar Andersson i Ryggestad och Hansson i Skegrie.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.